

Monitoring životného prostredia

Na pôde Ministerstva životného prostredia SR v Bratislave sa uskutočnil v dňoch 5. a 6. 10. 1993 odborný seminár "Monitoring životného prostredia 93", ktorého cieľom bolo zhodnotiť stav realizácie koncepčných zámerov a stanoviť prioritné úlohy na najbližšie obdobie.

Podujatie obsahovo nadviazalo na zámery Koncepcie monitoringu životného prostredia územia Slovenskej republiky.

S príspevkami vystúpilo 33 účastníkov a prezentovali sa v nich všetky čiastkové monitorovacie systémy, ktoré sú súčasťou celoplošného monitorovacieho systému životného prostredia územia Slovenskej republiky, ale i skúsenosti z prípravy a zavádzania regionálnych monitorovacích systémov.

Podľa koncepcie, schválenej vládou SR uznesením č. 449 z 26. mája 1992, považuje sa za monitoring životného prostredia systematické, dôsledné v čase a priestore definované pozorovanie presne určených charakteristík (atribútov) zložiek životného prostredia, alebo vplyvov naň pôsobiacich (spravidla v bodoch tvoriacich monitorovaciu sieť), ktoré s určitou mierou vypovedacej schopnosti reprezentujú sledovanú oblasť a v súhrne potom väčší územný celok.

Predmetmi monitoringu životného prostredia sú podľa tejto koncepcie: ovzdušie, voda, pôda, biota (fauna a flóra), lesy, geologické faktory, žiarenie a iné fyzikálne polia, odpady, osídlenie, využitie územia, cudzorodé látky v požívatinách a krmivách, záťaž obyvateľstva faktormi prostredia.

Monitoring životného prostredia tvoria 3 základné, navzájom sa doplňujúce úrovne:

- celoplošný monitoring životného prostredia,
- regionálny monitoring životného prostredia,
- účelový, resp. lokálny monitoring

životného prostredia.

Rozhodujúce postavenie má celoplošný monitorovací systém, ktorý je založený na relatívne stabilnom monitorovacom systéme pokrývajúcom územie SR, zameranom na zisťovanie globálneho stavu životného prostredia SR na základe poznania stavu a vývoja jeho jednotlivých zložiek. Jeho cieľom je poskytovať informácie pre vrcholné riadiace republikové a regionálne orgány, ale aj pre širokú verejnosť atď. Má teda

charakter celoplošného, štátneho, verejného monitorovacieho systému. Preto je aj jeho garantom štát - zastúpený Ministerstvom životného prostredia SR. Garantmi jednotlivých čiastkových monitorovacích systémov (ČMS) sú rezorty, ktoré majú vo svojej pôsobnosti predmet monitorovania.

Cieľom najbližšieho obdobia je dobudovať čiastkové monitorovacie systémy tak, aby tvorili homogénny previazaný celok. Budovaním monitorovacieho systému sa zaoberala aj vláda SR a uznesením č. 620 zo 7. septembra 1993 prijala rad úloh pre všetky zainteresované rezorty.

Jozef Marko

Ekonomika a životné prostredie

Ekonomika a životné prostredie sa nazýval seminár, ktorý sa konal v Ústí nad Labem 4.-5. októbra 1993. Zorganizovali ho University of Minnesota a Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem v rámci programu americkej vládnej pomoci krajinám strednej a východnej Európy - Environmental Training Project (ETP) for Central and Eastern Europe.

Účastníkmi seminára boli prevažne vysokoškolskí pedagogickí a vedeckí pracovníci z VŠE Praha, EU Bratislava, UK Praha, UK Bratislava, ČVUT Praha, TU Zvolen, VŠZ Praha, UJEP Ústí n. L., VŠB Ostrava a JU České Budějovice. Profesná skladba účastníkov bola pomerne rozmanitá. Boli tu ekonómovia, prírodovedci i technici. Pozitívom bola aj prítomnosť zástupcu štátnej správy (referátu ŽP OÚ Jihlava), ktorý konfrontoval teoretické východiská v nadväznosti na riadiacu sféru.

Okrem stručných prednášok o základných problémoch teórie environmentálnej ekonomiky, ktoré predniesli americkí profesori - PhD. Marie Livingston z University of Northern Colorado a PhD. Zbigniew Bochniarz z University of Minnesota, bol program zameraný hlavne na výmenu informácií o súčasnom stave vzdelávacích programov v oblasti ekonomiky životného

prostredia na vysokých školách v Čechách a na Slovensku. Lektorom za českú stranu bol doc. Ing. Peter Šauer, CSc. z Vysoké školy ekonomickej v Prahe a za slovenskú Ing. Eva Romančíková, CSc. z Ekonomickej univerzity v Bratislave. Úvodom do diskusie bola informácia amerických kolegov o environmentálnych učebných osnovách na ich univerzitách.

V diskusných príspevkoch sa zdôrazňovala potreba užšieho prepojenia ekonomiky a environmentalistiky. Podmienil to samotný hospodársky rast, populačná explózia a duchovná kríza ľudskej spoločnosti na konci tohto storočia. V záujme prežitia sa budú musieť zohľadňovať pri plánovaní ďalšieho rozvoja ľudskej spoločnosti okrem zásad ekonomiky a etiky prinajmenšom rovnocenne aj princípy trvalo udržateľného rozvoja. Spojovacím článkom medzi ekonomikou a environmentalistikou je environmentálna ekonómia. Venuje sa však tomuto predmetu na ekonomických a environmentálnych študijných odboroch našich vysokých škôl dostatočná pozornosť? Ako je to s obsahovou náplňou environmentálnej ekonomiky? Do akej miery dokážu jednotlivé vysoké školy garatovať odbornú úroveň prednášok? Využívajú sa na zracional-